

Creu de terme

Els Prats de Rei

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Carrer de l'Església, s/n
Emplaçament A l'interior de l'església parroquial de Santa Maria dels Prats de Rei.

Coordenades:

Latitud: 41.70515
Longitud: 1.54223
UTM Est (X): 378714
UTM Nord (Y): 4618067

Classificació

Número de fitxa 08170 - 168
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Gòtic
Segle XV
Any 1497
Autoria de l'element: Pere Joan d'Espanya
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Religiós i/o funerari
Número inventari IPA-5974; IPA-5979
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Ornamental
Titularitat Privada accessible
Titular: Parròquia de Santa Maria dels Prats de Rei
Fitxes associades:

Creu de terme de la plaça de la Mare de Déu del Portal

Autoria de la fitxa María del Agua Cortés

Data de registre de la fitxa: dl., 25/04/2022 - 11:17

Descripció

En una de les capelles laterals que hi ha sota el cor es conserva l'original d'una creu de terme gòtica de pedra de l'any 1497 que, després de desaparèixer temporalment de la població a inicis de segle XX amb la probable intenció de ser venuda, va ser recuperada i més tard i posada a la plaça. Després de patir un acte de vandalisme, l'any 1990, es va fer una reproducció per tal d'emplaçar la còpia al carrer i la creu original es va reparar i des de llavors en conserva dins l'església. La creu imita un tronc d'arbre, amb els extrems dels braços acabats amb motius vegetals: en una cara d'aquesta creu hi ha Jesucrist crucificat i a l'altre la Mare de Déu asseguda, amb un escut heràldic i un monjo amb un llibre a les mans i pregant als seus peus. La creu s'assenta sobre un capitell octogonal que també ha estat profusament esculpit, i a cadascuna de les seves cares hi apareix la figura d'un sant màrtir, alternant elements masculins i femenins (Sant Joan, Sant Jaume i Santa Llúcia, etc.) que sostenen la palma del martiri i tenen altres atributs identificadors. Es tracta d'una notable obra artística del gòtic tardà, datada el 1497, i amb el paral·lel més immediat en la creu avui custodiada a l'església de Santa Anna de Barcelona, antiga església de l'Ordre del Sant Sepulcre que tenia una casa als Prats de Rei.

Observacions:

A la plaça davant del santuari de la Mare de Déu del Portal hi ha una creu que correspon a la reproducció feta l'any 1990, mentre que l'original es troba custodiada dins l'església parroquial.

Història

Les creus de terme es documenten a Catalunya a partir de l'Alta Edat Mitjana i s'erigien en encreuaments de camins i a les entrades de la població, així com al límits dels termes municipals. Originàriament, aquesta creu de terme dels Prats de Rei estava emplaçada davant del portal major i es faria aixecar un segle després que Pere IV fes reedificar les muralles de la vila. L'obra es tardo-gòtica i està datada el 1497. El realitzador de la creu de fou un artista conegut amb el nom de Pere Joan d'Espanya, el qual era un apreciat mestre d'imatges documentat a Barcelona. Als voltants de 1905 aquesta creu havia estat moguda del seu lloc original i se n'havia perdut el rastre (potser amb la intenció de ser venuda?), però el 1911 una breu i crítica notícia publicada a la 'Il·lustració Catalana' refereix que la creu està localitzada (no es diu a on) i que s'ha format una comissió, de la qual en forma part també el Centre Excursionista de Catalunya, per tal de recuperar-la. Finalment la creu es recuperà i s'instal·là davant la façana de la Mare de Déu del Portal La següent notícia ja és de 1990, quan uns joves s'empararen dalt la creu i la veren trencar. Davant d'aquest fet, el pratec Jaume Casamitjana va fer una còpia del capitell octogonal i la creu, mentre que les peces originals, un cop reparades, es van dipositar en una de les capelles de l'església de Santa Maria.

Bibliografia

-ANÒNIM (1911): 'Vetllant per l'art', Il·lustració Catalana, any IX, n. 408, 2 d'abril del 1911, p. 182-183.

-CASTELLÀ RAICH, Gabriel (1943): 'La cruz de término de Prats del Rey', Boletín de la Agrupación Fotográfica de Igualada, época II, n. 18, Igualada, p. 3-4.

